

ואחרים אינו נאמן על אותה עובדה גופא. והנראה בזה דכל דוכתי דלא צטעין עד כשר ודאי מפלגינן הנאמנות לכוי"ע רק בדין עדים היכא דצטעין עדות כשרה כל היכא דמטורב בעדותו ד' שאין לו נאמנות כל עדותו פסולה דהוי"ל כדון נוגע בעדות שכל עדותו פסולה ואחי שפיר שיטות הי"מ שהציוו הרמב"ן ז"ל ור"א"ש ז"ל במכות דלא מפלגינן הנאמנות בעדים, אכן דעת הראב"ד ז"ל הוא דגם בעדים מפלגינן הנאמנות היכא דעל מה שאינו נאמן הוא בעל דבר וכמש"ל.

ולשיטת הראב"ד ז"ל תיחדר קושיית הגרעק"א ז"ל לדוכחה דגבי אנוסים היינו מחמת ממון נפולג הנאמנות להאמינו לענין פסלות השטר ולא לענין לפסול את עלמו, מיהו לפי מה שתירצו החוס' בזה דלא פלגינן דיבורא [לומר אנוסים אבל לא מחמת ממון אלא מחמת נפשות] משום דכיון דקיום שטרות דרבנן לא פלגי"ד לפסול את השטר הי"ל דמהי"ע לא מפלגינן הנאמנות לפסול את השטר כיון דקיום שטרות דרבנן ועי' במש"כ עוד בעה"י בסימן הבא ועיין במש"כ בעה"י בסנהדרין סימן ז'.

סימן יט

עוד בסוגיא דהעדים שאמרו כו'

(ב) וטעמא דאינו נאמן במיגו כשמשים עלמו רשע ולרש"י ז"ל הי"ב כשחזר ומגיד נראה דהנה לקמן י"ע ע"כ ת"ר שנים החתומים על השטר ומתו ובאי שנים אחרים ואמרו כתי"י הוא אבל אנוסים היו קטנים היו כו' ואם יש עדים שהוא כתב ידן או שהי' כתי"י יולא ממק"א אינם נאמנים [היינו דהוו תרי ותרי כדמסקינן שם בגמרא] ובחוס' הקשו דליהמני לצתראי במיגו דאי צעו פסלו לקמאי בגזלותא. ותירצו דכתרי לא אמרינן מיגו שאין האחד

(א) העדים שאמרו כתי"י הוא זה אבל אנוסים היינו כו' נאמנים ואם יש עדים שהוא כתי"י או שהי' כתי"י יולא ממק"א אינם נאמנים, ואמר רמב"ה בליק' אסיפא דהנן אינם נאמנים לא שנו אלא שאמרו אנוסים מחמת ממון דמשוי נפשם רשעים אבל אמרו אנוסים מחמת נפשות נאמנים וא"ל רבא דאפי' אנוסים מחמת נפשות לאו כל כמיני' דהוי חוזר ומגיד

לחלואין דאם אהב מאמינו לזה האמינו בכל מה שאומר באותו ענין, וכמו שבי התוספות ז"ל דף ע"ב ד"ה אין לך עיין שם, וכן מצוה צהרמזין ז"ל ז"ב ד"ע הוצא בקלה"ח סי' ל"ז ס"ק י"ב דהפס שאסר עדיף ממיו דמיו לא מהני [למאי דסליק אדעתא התם] נגד חזקה דשטרא צידך מאי צעי והפס שאסר מהני ע"ש. וכ"מ דעת הש"ע דמיו לא מהני נגד חזקה דאין אדם פורע חוך זמנו, והפס שאסר מהני, כמש"כ הקלה"ח שם, ועיי' מחנ"א הלכות אי"צ פ"ח בתשובה המתחלת הן כל יקר שחקר בענין הפס שאסר אם הוא מדין מיו או משום דכל מקום שאין לו חזקה איסור אלא על פיו נאמן הוא להחיר מה שאסר הוא עלמו וע"ש שכתב דזה מחלוקת הראשונים ז"ל אי אמרי הפס שאסר דוקא בתוכ"ד או אפילו לאחר כדי דיבור ע"ש כי קרתי. וה"ל מה שחידשו הראשונים ז"ל דעדים לא מהימנו במיו היבא ליה זהו מדין עדות זהו דוקא במיו, אבל הפס שאסר דאליס עובא יותר ממיו וכמשנ"ת שפיר מהני גם בעדים, וכדחתן במשנתיו דהעדים שאמרו, ושוי"מ בהרי"ט ז"ל בסוגיין מפורש הכי בהדיא והוצא בשעמ"ק דהקשה בשאמרו אנוסין מחמת מומן דאינם נאמיים, וליהמני במיו דאי צעו אמרו מחמת נפשות [ועיי' מש"כ צה בתוס' ד"ה מחמת נפשות] ותיריך וז"ל וי"ל שאין עד נאמן במיו כשיש בעדותו חשש מחמת גוף העדות [פירוש כשמתורת עדות בלבד אינו נאמן] ומה ששינוי ברישא שנאמן שהפס שאסר הוא הפס שהחיר ההיא לאו מיו ממש הוא אלא משום דאי צעי הי שתיק עכ"ל ונצוה דדוקא הפס שאסר מהני בעדים ולא מיו.

אבל דעת רש"י י"ל דגם הפס שאסר הוא מדין מיו וכמש"כ המחנ"א הנ"ל דאיכא צה פלוגתא דרבותא וכי היכי דמיו לא מהני בעדים היבא שמתורת עדות אינם נאמיים היי הפס שאסר לא מהני, וכדמוכח

יודע מה שבלב חזירו ע"ש אבל הרמב"ן ז"ל תריך וז"ל דעדים לא מהימני משום מיו ואם מתורת עדות לא מהימני מדין מיו לא מהימני להו שלא האמינם תורה כך עכ"ל וכ"כ בשעמ"ק שם בשם הרא"ה ז"ל וז"ל דעדים לא מהימני במיו כל היבא דלא מהימני מתורת עדותן דלא מהימניו רחמנא בהכי עכ"ל, וכן מלמדי להרמב"ן ז"ל בקדושין דס"ד צה דהאב נאמן לומר קדשתי את בתי ומפרשין דלאו משום דידו לקדשה הוא שהרי אין בידו שמה לא ירבה איש לקדשה אלא גזי"כ הוא דהאב נאמן מדכתיב את בתי נתתי לאיש הזה, ומשוי"ה כשאומר נשצית אינו נאמן כדחתן התם דדוקא על גשואין הימני רחמנא, וקשה דממילא יבא נאמן לומר נשצית ונפסלה לכהונה מיו דאי צעי אמר קדשתי למי שפוסלה לכהונה עיין מה שתיריך הרמב"ן ז"ל [הוצא ג"כ בהר"ן ז"ל שם] ובסוף כתב וז"ל אי לא אמרינן מיו להימני איש על אחרים צמה שאינו צידו, דעדות היא ואין בעדות דין "מיו דיכול למימר הכי כי אמר הכי מהימני" עכ"ל מצוה מכל הנ"ל דעת הראשונים ז"ל דדין מיו לא מהני אלא לבעלים מתורת טענה, אבל עדים לית זהו דין מיו וכל היבא דמתורת עדות לא מהימני אין מיו מועיל להאמינם.

ולכארי הדברים מתמיהים דהא בהדיא שנינו במשנתנו דהעדים שאמרו דנאמיים לומר אנוסים היינו קטנים היינו היבא דאין כתי"י יולא ממק"א והוא מטעם הפס שאסר הוא הפס שהחיר שהוא מדין מיו אלא דבעדים נמי מהני מיו להאמינם, והפשוט דדעת הראשונים ז"ל הנ"ל דהפס שאסר עדיף ממיו דענין מיו הוא היבא דבעיקר החיוב לא מפיו אנו חייב דגם אי שתיק היי חייב רק שיש ביכולתו לטעון טענה ולזכות, וזהו ענין מיו, אבל הפס שאסר כ"י הוא במקום שכל עיקר החיוב נצנה על פיו וכיון שרק מפיו אנו חייב א"א להאמינו

הח כל העדות ואם ישחוק לא ישיג מה שכוהן רוצה.

ד) ואיכא למידק דהא משמע דכל הכי דפרק האשה שנתארמלה הוא מענין אחד היינו מדין מיגו דאסהיב דומודה ר' יהושע מצוחר בגמרא דהוא מדין מיגו וכולכו אגז גררר דסהיב נקט להו, וגררר דסהיב דמודה ר"י צדקה זו של אביך היתה ולקחתיה ממנו דנחמן מטעם מיגו איכא עוד חידושה והוא דמה שאומר בתוכ"ד כחומר צ"ח דמי דחי לאו הכי חין זה מיגו דהו"ל מיגו למפרע דלא מהני כמו שהעלו החוס' צ"ב ד"ל, ומש"ה נקט נמי הדין דהעדים שאמרו דהוי נמי חדה הגדה מה"ט דתוכ"ד כדיבור דחי לאו הכי הו"ל חוזר ומגיד, וכן מפורש הדברים בפירש"י לקמן דכ"ג ס"ע"ב דעדין לריכותא דכל הכי ופירש רש"י ז"ל ענין הריכותא שצכל הכי אמרינן דתחילת דבריו על שם סופו נאמרו ולאו מיחדר קהדר צ"י הוא דהוב ע"ש והדברים נכונים צע"ה.

וגיחא דככי היעז קושיית רעק"א ז"ל דהא דתנן האשה שאמרה ח"א הייתי וגרובה אני נאמנת שהפה שאסר כ"י נצחתי וטבורה אני נאמנת שהפה שאסר כ"י והגרעק"א ז"ל דכ"צ על חוס' ישנים ד"ה תרווייהו כ"י הקשה וז"ל ובאמת ק"ל עג היסוד דח"א הייתי וגרובה אני דנאמנת מטעם הפה שאסר, למאי לריך לזה הא בלח"ה חין מאמינים לה כלל צתורת עדות דהיתה ח"א אלא מדין שויה אנפשה חד"א, וכיון דאומרת שהיתה ח"א אצל עכשיו גרובה, מעולם לא שויה אנפשה חד"א, וצויתר צנשצית וטבורה אני למ"ל מדין הפה שאסר הא צ"ד חין מאמינים כלל על מעשה שנישצית ומדין שויה אנפשה חד"א הא השצ"י עלמה אינה האיסור רק דחשש שנטמאה וכיון דהיא אומרת דטבורה היא מעולם לא שויה אנפשה חד"א דהא אומרת "דנשצית ולא ה"י עומאה" דאין צוה חד"א

מהא דכשמשום עלמו רשע לא מהני אפי' הפה שאסר, ומש"ה פירש"י ז"ל דהא דנחמן צרישא כשאין כתי' יולא ממק"א לומר אנוסים מחמת נפשות זהו משום דאין זה חוזר ומגיד כלל כיון שתוכ"ד לאמירת כתי' הוא זה חמר אצל אנוסין היינו וכנ"ל ונמלא דלפירש"י ז"ל נחמן על מה שאומר אנוסין היינו קטנים היינו מדין עדות ממש כיון דאינו משים עלמו רשע וגם אינו חוזר ומגיד פשיטא דנחמן מתורת עדות ככל עדות שצחורה.

ג) במש"כ לטול צסס הרמב"ן ז"ל דעדים לא מיהמני צמיגו וכחצתי דסהיב דהעדים שאמרו כ"י דנאמנים צאין כתי' יולא ממקום אחר היינו מדין הפה שאסר כ"י עפ"י יצוחר היעז הערת הגאון רעק"א ז"ל רחיתי צספר תשובת רעק"א ז"ל הנדפס בזמן המלחמה צלא שער צמכות ד"י צהא דנמלא ח' מהן קרוב או פסול עדותן צעלה שהעיר דיבה הפסול נחמן צמיגו דחי צעי שתיק וה"י אז מתקבל עדות הכשרים ע"ש ולדברי הרמב"ן ז"ל והר"ה"ה ז"ל הכ"ל דע"י מיגו חין עדים נאמנים ניחא, דאע"פ דהוי אלל הפסול מיגו דחי צעי שתיק, מ"מ כל היתרון והעדופות למיגו דחי צעי שתיק על שאר מיגו הוא משום דכל היכא דחי צעי שתיק נמלא שרק מפיו חנו חיון לחייבו והפה שאסר הוא הפה שהתיר לפוערו אצל דון קושית רעק"א ז"ל הכ"ל הא אפילו חילו ה"י שתיק הפסול לא על פיו של הפסול היינו דנים אלא ע"פ שאר העדים ונמלא דלא הפה שאסר הוא וכה"ג אפי' מיגו דחי צעי שתיק אינו אלא מדין מיגו צעלמא ואין עדים נאמנים ע"י מיגו וכדברי הראשונים ז"ל.

וחוץ לררכינו לכא"י י"ל דשמא אדרבה זה העד הפסול רוצה לקל"ל את כל העדות ומשקר הוא ואין לומר דודאי חומר אמת שח"ל שמשקר הלא ה"י יכול לשחוק דאדרבה לכך נתכווין שילטרף כדי לפסול